

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Ndob/136/2023
Identifikačné číslo spisu: 6123308372
Dátum vydania rozhodnutia: 09.07.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6123308372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej advokátkou JUDr. Barborou Tomanovou, Martin, Kollárova 85, proti žalovanej F. L., narodenej XX. M. XXXX, J., Z. E. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Bojo Vévurkovou, Námestovo, Mieru 312/13, o zaplatenie 9 813,10 eura s príslušenstvom, o nesúhlase Okresného súdu Žilina s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Žilina.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 3. októbra 2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Žilina z dôvodu, že po podaní odporu žalovanou bol zo strany žalobkyne podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku.

2. Okresný súd Žilina s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením sporu. Poukázal na to, že strany sporu uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere (nachádza sa v spise na č. l. 7 a nasl.), ktorú skutočnosť potvrdila aj samotná žalobkyňa v návrhu na vydanie platobného rozkazu. Zároveň z predmetnej zmluvy a ani z iných dokumentov tvoriacich obsah spisu nevyplýva, že žalovaná pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, naopak z obsahu zmluvy je zrejmé, že žalovaná ju uzatvorila ako fyzická osoba - spotrebiteľ. Daná vec tak predstavuje uplatnený nárok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“). Zdôraznil, že prípadné ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy upravujúce voľbu Obchodného zákonníka, majú charakter neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 1 OZ, vzhľadom na ktorú skutočnosť je nutné vzťah medzi sporovými stranami posudzovať ako vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou. Z uvedených skutočností je zrejmé, že na vzťah strán sporu nemožno aplikovať ustanovenia § 261 a § 262 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších

predpisov (ďalej aj „Obchodný zákonník“ alebo „ObZ“). Pokiaľ teda uvedený spor nemá obchodnoprávny charakter, aplikácia osobitnej úpravy kauzálnej príslušnosti pri nachádzaní príslušného súdu v rámci postupu podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, nemá zákonné opodstatnenie a Okresný súd Žilina nie je kauzálne príslušný na konanie vo veci.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Žilina a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Žilina s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica nie je dôvodný.

4. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

5. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

8. Podľa § 14 CSP, všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu.

9. Podľa § 22 písm. h) CSP (kauzálna príslušnosť súdu) účinného od 1. júna 2023, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

10. Podľa § 3 ods. 8 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Krajského súdu v Žiline je mesto Žilina a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Žilina.

11. Podľa § 2 ods. 36 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Okresného súdu Žilina je mesto Žilina; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Žilina, Bytča, Čadca a Kysucké Nové Mesto. Okresný súd Žilina má pracovisko v meste Čadca.

12. Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/2016 Z. z.“), ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

13. Zo spisu vyplýva, že návrh na vydanie platobného rozkazu bol Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej aj „upomínací súd“) doručený už po nadobudnutí účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorou novelou bola s účinnosťou od 1. júna 2023 (o. i.) zavedená kauzálna príslušnosť súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch. Okresný súd Žilina, ktorému bola vec postúpená z upomínacieho konania podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z., vyslovil nesúhlas s postúpením veci z dôvodu, že nejde o obchodnoprávny spor, na ktorého prejednanie a rozhodnutie by bol kauzálne príslušným súdom v zmysle ustanovenia § 22 písm. h) CSP.

14. Najvyšší súd SR s poukazom na uvedené konštatuje, že pre rozhodnutie predmetného sporu o príslušnosť bolo zásadné vyriešiť otázku povahy tohto sporu. Vo vzťahu k nastolenej otázke upriamuje pozornosť na to, že žalovaná je v návrhu na vydanie platobného rozkazu označená ako fyzická osoba - podnikateľ, uvedením svojho obchodného mena a identifikačného čísla organizácie (IČO). Tiež v zmluvách, ktoré žalobkyňa pripojila k návrhu na vydanie platobného rozkazu (zmluva o úvere na č. 1. 7 a nasl. spisu a kúpna zmluva na č. 1. 10 a nasl. spisu) je žalovaná identifikovaná jednoznačne ako podnikateľský subjekt. Najvyšší súd SR preto nesúhlasí s názorom Okresného súdu Žilina, že zo zmluvy

o úvere a ani z iných dokumentov tvoriacich obsah spisu nevyplýva, že žalovaná pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, a že naopak z obsahu zmluvy o úvere je zrejmé, že žalovaná ju uzatvorila ako spotrebiteľka. Dokonca ani v odpore proti vydanému platobnému rozkazu (č. I. 23 a nasl. spisu) žalovaná netvrdila, že zmluvu o úvere, z ktorej žalobkyňa odvodzuje svoj nárok, uzavrela ako spotrebiteľka, t. j. nie v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Jej obrana voči žalobe spočíva v tvrdení, že jej podpis na zmluve o úvere, ako aj na ďalších listinách pripojených k žalobe je falzifikát. Jediným „dôkazom“ o spotrebiteľskom charaktere vzťahu medzi sporovými stranami tak ostáva vyjadrenie žalobkyne v podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu, že dňa 8. januára 2019 uzavrela so žalovanou Zmluvu o úvere č. 520190133, na základe ktorej poskytla žalovanej celkovú sumu 10 750 eur pri ročnej úrokovej sadzbe 11,58%, na zakúpenie osobného motorového vozidla BMW rad 5 za podmienok uvedených v Zmluve o spotrebiteľskom úvere a vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré sú inkorporované v Zmluve o úvere č. 520190133. V súlade so zásadou iura novit curia však sudy nie sú viazané tým, ako žalobca právne posúdi ním uplatnený nárok, resp. jeho právny základ, pričom vylúčiť nemožno ani to, že sa žalobkyňa v návrhu na vydanie platobného rozkazu dopustila chyby v písaní.

15. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, v danom štádiu konania, kedy ešte vo veci neprebehlo riadne dokazovanie, nemožno len na základe obsahu spisu a do neho založených listín dospieť k záveru, že ide o spor s ochranou slabšej strany v zmysle § 290 a nasl. CSP (tzv. individuálny spotrebiteľský spor).

16. Najvyšší súd SR po ustálení povahy prejednávaneho sporu ako sporu obchodnoprávneho - vzhľadom na povahu účastníkov zmluvy o úvere a podriadenie ich (sporného) záväzkového vzťahu režimu Obchodného zákonníka - pre úplnosť poznamenáva, že v danom spore o príslušnosť došlo k naplneniu predpokladov skúmania kauzálnej príslušnosti v zmysle ustanovenia § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, podľa ktorého kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávnych sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu. Už v uznesení sp. zn. 9Ndc/12/2020 z 23. septembra 2020 Najvyšší súd SR konštatoval, že pri existencii kauzálnej príslušnosti je miestne príslušným súd, ktorý je zároveň kauzálne príslušným v danej veci. Keďže CSP nemá žiadne špeciálne ustanovenia, podľa ktorých by sa určil kauzálne príslušný súd v prípade, ak nie je zároveň aj miestne príslušným súdom, určujúcim bude, do ktorého obvodu kauzálne príslušného súdu (obvodu krajského súdu) spadá inak všeobecne určený miestne príslušný súd. Kauzálna príslušnosť tak v tomto prípade nahradí miestnu príslušnosť. Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení CSP upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálne príslušným, prípadne do ktorého obvodu kauzálne príslušného súdu takto určený miestne príslušný súd spadá.

17. V posudzovanom prípade bude do úvahy prichádzať len kritérium adresy trvalého pobytu žalovanej podľa § 14 CSP (všeobecná miestna príslušnosť). Žalovaná má v Registri obyvateľov Slovenskej republiky registrovaný trvalý pobyt na adrese Z. E. XXX/XX, J., ktorá sa nachádza v obvode Krajského súdu v Žiline. Kauzálne príslušným súdom na konanie v obchodnoprávnych sporoch pre obvod Krajského súdu v Žiline je podľa § 22 písm. h) CSP Okresný súd Žilina. Upomínací súd preto postupoval správne, keď na základe návrhu žalobkyne na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku spor postúpil Okresnému súdu Žilina.

18. Nesúhlas Okresného súdu Žilina s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica nie je dôvodný, keďže na konanie v danom obchodnoprávnom spore je kauzálne príslušný Okresný súd Žilina.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.